

Prop. 24 S

(2023–2024)

Proposisjon til Stortinget (forslag til stortingsvedtak)

Endringer i statsbudsjettet 2023 under Landbruks- og matdepartementet

*Tilråding fra Landbruks- og matdepartementet 24. november 2023,
godkjent i statsråd samme dag.
(Regjeringen Støre)*

1 Innledning

I denne proposisjonen legger Landbruks- og matdepartementet fram forslag til endringer i statsbudsjettet for 2023.

2 Forslag til endringer

Kap. 1115 Mattilsynet

Post 01 Driftsutgifter

Bevilgningen dekker driftsutgifter for Mattilsynet. Det føres også diverse utgifter vedrørende villsvin på posten. I september 2023 ble det påvist afrikansk svinepest hos villsvin i Sverige. For å hindre spredning av sykdommen til Norge, har regjeringen vedtatt forsterkede tiltak mot villsvin, med mål om å utrydde villsvin fra Norge. En eventuell spredning av sykdommen til Norge vil ha store konsekvenser.

Ved felling av villsvin får grunneier og jegere en godtgjørelse, som nå er økt. Det samme er godtgjørelsen for melding om funn av påkjørte, syke eller døde villsvin. Det er også vedtatt styrkede informasjonstiltak.

Det foreslås å øke bevilgningen med 1,5 mill. kroner for å dekke utgiftene ved økt innsats mot villsvin i 2023.

Post 22 Reguleringspremie til kommunale og fylkeskommunale pensjonskasser

Bevilgningen dekker Mattilsynets utgifter knyttet til reguleringspremie til kommunale og fylkeskommunale pensjonskasser. Utbetalingene knyttet til denne pensjonsordningen er regelstyrte og utgiftene er uforutsigbare. Som følge av høy lønnsvekst, vil utgiftene i 2023 bli større enn først anslått. Det foreslås derfor å øke bevilgningen med 13,7 mill. kroner.

Post 71 Tilskudd til erstatninger, overslagsbevilgning

Bevilgningen dekker blant annet utgifter ved tiltak som er satt i verk av Mattilsynet i henhold til matloven, dyrehelsepersonelloven og dyrevelferdsloven i de tilfellene der kostnadene ikke kan drives inn fra dyreeier. I tråd med Prop. 78 S (2021–2022), blir utgifter ved nødvendige tiltak knyttet til innførsel av kjeledyr fra Ukraina til Norge også belastet posten.

Ukrainske flytninger som ankommer Norge med kjeledyr, må fra 1. juli 2023 følge de vanlige dyrehelsekravene. Endringen medfører lavere kostnader for Mattilsynet, og det foreslås å redusere bevilgningen med 16,0 mill. kroner.

Kap. 1137 Forskning og innovasjon

Post 54 Næringsrettet matforskning m.m.

Bevilgningen går til forskning på landbruksprodukter som benyttes til å fremstille nærings- og nytelsesmidler, samt fôrkorn til husdyr. Dette finansieres av en avgift på importerte og norskproduserte landbruksprodukter, jf. kap. 5576, post 70. I tråd med at inntektene fra denne avgiften ser ut til å bli 40,0 mill. kroner høyere enn først antatt, foreslås det å øke bevilgningen på kap. 1137, post 54 tilsvarende.

Kap. 1139 Genressurser, miljø- og ressursregistreringer

Post 70 Tilskudd til bevaring og bærekraftig bruk av husdyr-, plante- og skogtregenetiske ressurser, kan overføres

Bevilgningen dekker tilskudd til bevaring og bærekraftig bruk av husdyr-, plante- og skogtregenetiske ressurser som har eller kan få verdi for mat og landbruk i Norge. Oppdaterte prognoser for ansvar og utbetalinger på posten, samt overføring av midler fra 2022 til 2023, tilsier at behovet for midler på posten er lavere enn først anslått. Det foreslås at bevilgningen reduseres med 7,0 mill. kroner.

Kap. 1142 Landbruksdirektoratet

Post 21 Spesielle driftsutgifter, beredskapslagring av korn

Bevilgningen dekker etablering av beredskapslager for matkorn som skal gi økt sikkerhet i forsyning av matkorn til det norske markedet. Ordningen har i 2023 vært under nødvendig planlegging og utredning. Det har ikke blitt gjort innkjøp av korn i 2023, og dette vil først bli gjort i 2024. Dette har medført at kostnadene har blitt lavere enn antatt. Det foreslås å redusere bevilgningen med 18,0 mill. kroner.

Post 72 Erstatninger ved ekspropriasjon og leie av rett til reinbeite, overslagsbevilgning

Bevilgningen dekker erstatninger ved ekspropriasjon av rett til reinbeite og beiteleie ut fra inngåtte reinbeiteavtaler med grunneierne i Trollheimen. Utgiftene er noe høyere enn først anslått, og det foreslås å øke bevilgningen med 50 000 kroner.

Post 73 Tilskudd til erstatninger m.m. etter offentlige pålegg i plante- og husdyrproduksjon, overslagsbevilgning

Bevilgningen dekker erstatninger til produsenter for tap og dekning av visse utgifter i forbindelse med pålagte tiltak mot sykdommer, skadegjørere og smittestoff hos dyr og planter jf. § 22 i Ot.prp. nr. 100 (2002–2003) *Om lov om matproduksjon og mattrygghet mv. (matloven)*. Bevilgningen skal også dekke tap i forbindelse med tiltak som blir satt i verk som følge av antibiotikaresistente bakterier (MRSA) i svinehold, tiltak for å redusere innholdet av radioaktivitet i storfe og småfe, og enkelte andre kompensasjoner for å lette etterlevelse av kravene i matloven og plikter i primærproduksjonen, jf. matloven § 31. Prognosene for utbetalinger på posten i 2023 tilsier at behovet for midler er høyere enn først anslått, blant annet som følge av utbrudd av storfetuberkulose og salmonella hos fjørfe. Det foreslås at bevilgningen økes med 11,0 mill. kroner.

Post 77 Tilskudd til kompensasjon ved avvikling av pelsdyrhold, kan overføres

Bevilgningen dekker kompensasjon etter avvikling av pelsdyrhold som følge av forbudet mot hold av pelsdyr etter 1. februar 2025. Arbeidet med å utferdige tilbud om erstatning pågår, og tilbudene medfører fremtidig ansvar for staten ut over 2023. Dette ansvaret viser seg å bli større enn først lagt til grunn, og det foreslås at tilsagnsfullmakten økes med 100,0 mill. kroner, jf. forslag til vedtak II.

Post 78 Tilskudd til omstilling ved avvikling av pelsdyrhold

Bevilgningen dekker omstilling for pelsdyroppdrettere i forbindelse med forbud mot pelsdyrhold. Utbetaling av omstillingsmidler skjer i tråd med gjennomføring av tiltakene. Gjennomføringstakten har vært lavere enn forventet, noe som blant annet skyldes at pelsdyroppdrettere venter på endelig erstatningsoppgjør før de iverksetter omstillingstiltakene. Dette gir et høyere ansvar for staten ut over 2023 enn først anslått. Det foreslås at tilsagnsfullmakten økes med 25,0 mill. kroner jf. forslag til vedtak II.

Kap. 1148 Naturskade – erstatninger*Post 71 Naturskade – erstatninger, overslagsbevilgning*

Statens naturskadeordning gir erstatning for de naturskadene det ikke er mulig å forsikre seg mot gjennom alminnelige forsikringsordninger, og bevilgningen skal dekke denne ordningen. Tilsgagn om erstatning for naturskader blir gitt med en frist for oppretting på tre år og utbetaling av erstatning skjer når skaden er rettet opp. Det er derfor også knyttet en tilsagnsfullmakt til posten. Egenandelen for naturskadeordningen er redusert med virkning fra og med 1. august 2023. Dette vil innebære noe økte kostnader for staten.

Utbetaling av erstatninger for naturskader har vært lavere enn ventet i 2023. Flomhendelsene høsten 2023 gav store skader som vil medføre et stort antall nye erstatningssaker, men disse vil ikke komme til utbetaling i 2023 slik ordningen er innrettet. Økt omfang av erstatningssaker vil imidlertid medføre et økt ansvar for staten ut over 2023, og det er behov for å øke tilsagnsfullmakten på posten. Det foreslås å redusere bevilgningen med 14,4 mill. kroner og at tilsagnsfullmakten økes med 26,8 mill. kroner, jf. forslag til vedtak II.

Post 72 Tilskudd til opprydding av avfall etter flomhendelsene i Sør-Norge høsten 2023, kan overføres

Flomhendelsene som rammet Sør-Norge høsten 2023 har ført til et stort behov for opprydding. Flomvannet har ført med seg store mengder avfall som ligger igjen på både produksjonsarealer, kantsoner, våtmarksområder, verneområder og annen offentlig og privat eiendom. Noe kostnader ved opprydding vil bli dekket av etablerte ordninger, men mye av arbeidet vil måtte finansieres på andre måter.

Regjeringen foreslår å etablere en ny, midlertidig tilskuddsordning avgrenset til å gjelde opprydding etter flomhendelsene i Sør-Norge høsten 2023. Ordningen vil gjelde for private, og skal dekke dokumenterte oppryddingskostnader som ikke dekkes av andre ordninger. Ordningen skal videre avgrenses til å gjelde der det ikke kan identifiseres en ansvarlig for avfallet, og der utgiftene ellers ville være en urimelig byrde for grunneier. Egenarbeid dekkes ikke, og søknader om tilskudd behandles av statsforvalterne, med Landbruksdirektoratet som klageinstans. Bevilgningen skal

også dekke Landbruksdirektoratets kostnader ved administrasjon av ordningen, samt økte utgifter for statsforvalterne i forbindelse med behandling av søknader om tilskudd. Det foreslås en bevilgning på 10,0 mill. kroner, og at posten tilknyttes stikkord *kan overføres*.

Kap. 1150 Til gjennomføring av jordbruksavtalen m.m.*Post 71 Tilskudd ved produksjonssvikt, overslagsbevilgning*

Formålet med bevilgningen er å redusere økonomiske tap i plante- og honningproduksjon som skyldes klimatiske forhold. Vekstsesongen 2023 var preget av svært utfordrende værforhold som har gitt store skader på planteproduksjonen. I tillegg ble partene enige i jordbruksforhandlingene om å ta i bruk nye satser og tak fra og med vekstsesongen 2024, jf. Prop. 121 S (2022–2023) *Endringer i statsbudsjettet 2023 under Landbruks- og matdepartementet (Jordbruksoppjøret 2023 m.m.)*. Regjeringen har besluttet at de nye satsene og takene for 2024 skal gjelde fra og med vekstsesongen 2023. Regjeringen har også besluttet å øke forskuddsandelen fra inntil 50 prosent til inntil 70 prosent, og å heve taket for vekstgruppen korn og annet frø til modning i inneværende vekstsesong. Skadeomfanget på produksjonen i 2023, og endringer i satser og tak, øker behovet for midler på posten. Det foreslås at bevilgningen økes med 396,1 mill. kroner. Det foreslås også at posten endrer benevnelse fra *Tilskudd ved avlingssvikt* til *Tilskudd ved produksjonssvikt* i budsjettet for 2023.

Post 73 Pristilskudd, overslagsbevilgning

Formålet med pristilskudd er å øke inntekter, redusere kostnader og utjevne distriktsforskjeller i produksjon og omsetning av jordbruksprodukter. Bevilgningen dekker tilskudd som utbetales på grunnlag av produsert eller omsatt volum av jordbruksprodukter, og for frakt av slaktedyr, egg, korn og kraftfôr. Satsene fastsettes i forbindelse med de årlige jordbruksoppjørene. Oppdaterte prognoser viser at behovet for midler til pristilskudd er noe lavere enn tidligere anslått. Det foreslås å redusere bevilgningen med 165,8 mill. kroner.

Kap. 1151 Til gjennomføring av reindrifftsavtalen

Post 51 Tilskudd til reindriftens utviklingsfond

Reindriftens utviklingsfond skal, gjennom økonomiske virkemidler, bidra til å utvikle reindriftnæringen i samsvar med de reindriftpolitiske målene. Informasjon om reindriftens arealbruk er avgjørende for at plan- og energimyndigheter skal kunne gjøre avveininger mellom ulike arealbruksinteresser, herunder reindrift. Informasjon om arealbruken kommer til uttrykk i reinbeitedistriktenes distriktsplaner og i reindriftens arealbrukskart. Det er behov for å gjennomføre et prosjekt for å forbedre arealbrukskartene og integrere distriktsplaner i kartløsningene, for å sikre lett tilgjengelig og oppdatert kunnskapsgrunnlag for arealplanlegging. Det foreslås at bevilgningen økes med 2,0 mill. kroner for å sette i gang dette arbeidet.

Kap. 1152 Bionova

Post 50 Tilskudd til bioøkonomi og klimatiltak i jordbruket

Bevilgningen forvaltes av Bionova ved Innovasjon Norge, og gis i all hovedsak som tilskudd til prosjekter innen bioøkonomi og klimatiltak i jordbruket. Siste utbetaling til prosjekter skjer normalt ett til tre år etter tilsagn er gitt. Det vil kunne oppstå forsinkelser i prosjekter og utbetalingstakten kan være usikker. Det foreslås derfor at posten tilføres stikkordet *kan overføres*, jf. forslag til vedtak III.

Kap. 4115 Mattilsynet

Post 01 Gebyr m.m.

På posten blir det ført inntekter fra gebyr for særskilte tjenester som Mattilsynet gjør for konkrete brukere, og gebyr for visse tilsyns- og kontrolloppgaver der disse retter seg entydig mot konkrete brukere. Dette har også omfattet inntekter fra tvangsmulkt og overtredelsesgebyr. Det fore-

slås at inntekter fra tvangsmulkt og overtredelsesgebyr flyttes til en egen post, jf. omtale under kap. 4115, post 85. Bevilgningen på post 01 foreslås redusert med 3,0 mill. kroner i tråd med dette.

Post 85 Gebyr og tvangsmulkt m.m.

På posten blir det ført inntekter fra overtredelsesgebyr, tvangsmulkt m.m., pålagt av Mattilsynet. Det foreslås en bevilgning på 3,0 mill. kroner.

Kap. 5576 Sektoravgifter under Landbruks- og matdepartementet

Post 70 Forskningsavgift på landbruksprodukt

Midlene kommer fra en avgift på importerte og norskproduserte landbruksprodukter, jf. *lov om forskningsavgift på landbruksprodukter*. Prognose for samlet innbetaling av forskningsavgift på landbruksprodukter i 2023, er høyere enn først anslått. Det foreslås å øke bevilgningen med 40,0 mill. kroner, jf. omtale under kap. 1137 post 54.

3 Andre saker

Kap. 1142 Landbruksdirektoratet

Post 60 Tilskudd til veterinærdekning

Bevilgningen skal bidra til tilfredsstillende tilgang på tjenester fra dyrehelsepersonell. Etter bestilling fra Landbruks- og matdepartementet har en partssammensatt gruppe levert rapporten *Tilgangen til veterinærtjenester i Norge*. Her anbefales en meny av 21 ulike tiltak for å håndtere utfordringene med tilgang på veterinærtjenester. Tre tiltak anses å være særlige effektive, og kan gjennomføres på kort sikt. Tiltakene kan gi kommuner verdifulle verktøy i rekruttering av veterinærer. Det foreslås at 4,3 mill. kroner av bevilgningen øremerkes som tilskudd til Den norske veterinærforening, for at de skal kunne sette i gang et prosjekt som kan ivareta de aktuelle tiltakene fra rapporten.

Landbruks- og matdepartementet

t i l r å r :

At Deres Majestet godkjenner og skriver under et framlagt forslag til proposisjon til Stortinget om endringer i statsbudsjettet 2023 under Landbruks- og matdepartementet.

Vi HARALD, Norges Konge,

s t a d f e s t e r :

Stortinget blir bedt om å gjøre vedtak om endringer i statsbudsjettet 2023 under Landbruks- og matdepartementet i samsvar med et vedlagt forslag.

Forslag

til vedtak om endringer i statsbudsjettet 2023 under Landbruks- og matdepartementet

I

I statsbudsjettet for 2023 gjøres følgende endringer:

Utgifter:

Kap.	Post	Formål	Kroner
1115		Mattilsynet:	
	01	Driftsutgifter, økes med	1 500 000
		fra kr 1 516 017 000 til kr 1 517 517 000	
	22	Reguleringspremie til kommunale og fylkeskommunale pensjonskasser, økes med	13 700 000
		fra kr 13 484 000 til kr 27 184 000	
	71	Tilskudd til erstatninger, <i>overslagsbevilgning</i> , reduseres med	16 000 000
		fra kr 44 193 000 til kr 28 193 000	
1137		Forskning og innovasjon:	
	54	Næringsrettet matforskning m.m., økes med	40 000 000
		fra kr 190 000 000 til kr 230 000 000	
1139		Genressurser, miljø- og ressursregistreringer:	
	70	Tilskudd til bevaring og bærekraftig bruk av husdyr-, plante- og skogtregenetske ressurser, <i>kan overføres</i> , reduseres med	7 000 000
		fra kr 7 190 000 til kr 190 000	
1142		Landbruksdirektoratet:	
	21	Spesielle driftsutgifter, beredskapslagring av korn, reduseres med	18 000 000
		fra kr 20 609 000 til kr 2 609 000	
	72	Erstatninger ved ekspropriasjon og leie av rett til reinbeite, <i>overslagsbevilgning</i> , økes med	50 000
		fra kr 520 000 til kr 570 000	
	73	Tilskudd til erstatninger m.m. etter offentlige pålegg i plante- og husdyrproduksjon, <i>overslagsbevilgning</i> , økes med	11 000 000
		fra kr 55 610 000 til kr 66 610 000	
1148		Naturskade – erstatninger:	
	71	Naturskade – erstatninger, <i>overslagsbevilgning</i> , reduseres med	14 400 000
		fra kr 89 400 000 til kr 75 000 000	

Kap.	Post	Formål	Kroner
	72	Tilskudd til opprydding av avfall etter flomhendelsene i Sør-Norge høsten 2023, <i>kan overføres</i> , bevilges med	10 000 000
1150		Til gjennomføring av jordbruksavtalen m.m.:	
	71	Tilskudd ved produksjonssvikt, <i>overslagsbevilgning</i> , økes med fra kr 96 500 000 til kr 492 600 000	396 100 000
	73	Pristilskudd, <i>overslagsbevilgning</i> , reduseres med fra kr 5 324 135 000 til kr 5 158 335 000	165 800 000
1151		Til gjennomføring av reindrifftsavtalen:	
	51	Tilskudd til Reindrifftsens utviklingsfond, økes med fra kr 66 657 000 til kr 68 657 000	2 000 000

Inntekter:

Kap.	Post	Formål	Kroner
4115		Mattilsynet:	
	01	Gebyr m.m., reduseres med fra kr 208 409 000 til kr 205 409 000	3 000 000
(NY)	85	Gebyr og tvangsmulkt m.m., bevilges med	3 000 000
5576		Sektoravgifter under Landbruks- og matdepartementet:	
	70	Forskningsavgift på landbruksprodukter, økes med fra kr 190 000 000 til kr 230 000 000	40 000 000

II

Tilsagnsfullmakter

Stortinget samtykker i at Landbruks- og matdepartementet i 2023 kan gi tilsagn om tilskudd utover gitte bevilgninger, men slik at samlet ramme for nye tilsagn og gammelt ansvar ikke overstiger følgende beløp:

Kap.	Post	Benevnelse	Samlet ramme
1142		Landbruksdirektoratet	
	77	Tilskudd til kompensasjon ved avvikling av pelsdyrhold	500,0 mill. kroner
	78	Tilskudd til omstilling ved avvikling av pelsdyrhold	50,0 mill. kroner
1148		Naturskade – erstatninger	
	71	Naturskade – erstatninger	76,2 mill. kroner

III

Tilføyning av stikkord

Stortinget samtykker i at stikkordet «*kan overføres*» tilføyes kap. 1152, post 50 – Tilskudd til bioøkonomi og klimatiltak i jordbruket.

